LIBERA CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR

Libera circulație a mărfurilor este una dintre cele patru libertăți economice fundamentale ale UE, alături de libera circulație a capitalurilor, a serviciilor și a persoanelor. Acest text explică temeiul său juridic, istoria dezvoltării sale, provocările apărute și acțiunile Parlamentului European de a le aborda.

TEMEI JURIDIC

Libera circulație a mărfurilor peste frontierele naționale ale UE își are temeiul juridic în **Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene**.

— Articolul 26 din acest tratat obligă UE să adopte măsuri cu scopul de a institui și de a asigura funcționarea pieței sale interne. Acest articol definește și „piața internă” ca zonă fără frontiere interne „în care libera circulație a mărfurilor, a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor este asigurată”.

— Articolele 28-37 din tratat prezintă modul în care UE trebuie să realizeze, să mențină și să dezvolte piața internă. Printre măsurile din acest domeniu se numără interzicerea taxelor vamale la importurile și exporturile între țările UE și aplicarea unui tarif vamal comun pentru produsele care provin din țări din afara UE.

DE CE ESTE ATÂT DE IMPORTANTĂ LIBERA CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR?

Libera circulație a mărfurilor este de mult timp un principiu al UE, instituit pentru a realiza integrarea europeană și creșterea economică prin intermediul comerțului.

După cel de Al Doilea Război Mondial, Europa a fost fragmentată din punct de vedere economic, fiind divizată de bariere comerciale naționale rigide. Diferitele monede, tarife, restricții și standardele contradictorii au împiedicat dezvoltarea economică și redresarea postbelică a Europei. Încă din primele sale stadii de dezvoltare din anii 1950, UE a încercat să remedieze această situație prin crearea unei piețe comune – o comunitate transnațională bazată pe libera circulație a:

— bunurilor,

— persoanelor,

— serviciilor,

— capitalurilor.

Obiectivele Comunității Economice Europene (una dintre Comunitățile Europene care a precedat UE) și ale pieței comune pe care a instituit-o au fost de a transforma condițiile comerciale și de producție din țările membre ale comunității și de a fi un pas către unificarea politică mai strânsă a Europei. Obiectivele sale specifice în acest sens au inclus îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață, comerțul echilibrat și concurența loială, precum și reducerea disparităților economice și sociale dintre diferitele sale

regiuni. Aceasta viza, de asemenea, eliminarea treptată a restricțiilor privind comerțul internațional prin intermediul unei politici comerciale comune.

Piața comună, care a devenit ulterior cunoscută ca „piața unică” sau „piața internă” (cei doi termeni sunt interschimbabili), a fost un factor-cheie al competitivității și creșterii economice a UE. De la înființarea sa, UE a încercat în mod constant să își îmbunătățească funcționarea, eliminând barierele din calea comerțului și asigurând, în același timp, standarde de siguranță pentru consumatori și întreprinderi. Eforturile sale actuale, în acest sens, se axează pe aprofundarea și integrarea în continuare a pieței unice, inclusiv prin simplificarea normelor și reducerea sarcinilor administrative, precum și prin reducerea dependențelor externe.

ORIGINEA LIBEREI CIRCULAȚII A MĂRFURILOR

Libera circulație a două tipuri de mărfuri, cărbunele și oțelul, este esențială pentru istoria UE. Aceste resurse au alimentat mașinile militare ale celor Două Războaie Mondiale, cu consecințe devastatoare. Ca parte a eforturilor guvernelor europene de a asigura o pace durabilă, la 9 mai 1950, ministrul francez al afacerilor externe, Robert Schuman, a prezentat o declarație care propunea crearea unei Comunități Europene a Cărbunelui și Oțelului. Era vorba de punerea în comun a resurselor de cărbune și oțel din șase țări: Franța, Germania de Vest, Italia, Țările de Jos, Belgia și Luxemburg. De asemenea, potrivit declarației, acest lucru ar fi făcut ca războiul dintre aceste țări „nu numai de neimaginat, ci și practic imposibil”.

Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului a fost instituită prin Tratatul de la Paris din 1951. Aceasta a organizat libera circulație între țările participante a acestor două resurse energetice și de infrastructură esențiale, a eliberat accesul la sursele lor de producție și a remediat deficitul de forță de muncă calificată. De asemenea, a stabilit mecanisme și norme pentru supravegherea pieței, monitorizarea respectării normelor în materie de concurență și asigurarea transparenței prețurilor.

Tratatul de la Roma din 1958 a instituit Comunitatea Economică Europeană și piața comună, reunind aceleași șase țări și a stabilit un calendar pentru ca membrii săi să elimine barierele vamale, inclusiv taxele vamale și restricțiile cantitative (contingente privind numărul de mărfuri exportate sau importate), și a prevăzut introducerea progresivă, conform calendarului respectiv, a unui tarif vamal comun pentru mărfurile importate din țări terțe. Acest lucru s-a realizat la 1 iulie 1968. Între 1957 și 1970, schimburile comerciale dintre țările membre au crescut de șase ori, iar schimburile comerciale ale Comunității Economice Europene cu restul lumii s-au triplat.

PROVOCĂRI ÎN CALEA REALIZĂRII LIBEREI CIRCULAȚII A MĂRFURILOR

Două obiective ale Tratatului de la Roma nu au fost atinse până în 1968:

— interzicerea măsurilor cu **un efect echivalent** cu taxele vamale și restricțiile cantitative la import în cadrul Comunității Economice Europene;

— **armonizarea legislației naționale** – procesul prin care țările UE își vor adapta legislația pentru a-și alinia legislațiile și pentru a facilita respectarea și asigurarea respectării dincolo de frontierele naționale.

Atingerea acestor obiective a devenit de o importanță fundamentală în efortul constant de realizare a liberei circulații a mărfurilor.

A. Efect echivalent

Întrucât Tratatul de la Roma nu definise ce măsuri aveau un efect echivalent cu cel al taxelor vamale și al restricțiilor cantitative, interzicerea lor nu a fost posibilă. Definițiile au fost furnizate de jurisprudență, în următoarele hotărâri ale Curții de Justiție:

Interzicerea taxelor cu efect echivalent celui al taxelor vamale

1962: *Comisia Comunității Economice Europene/Marele Ducat al Luxemburgului și Regatul Belgiei*

Curtea de Justiție a constatat că o taxă poate fi considerată echivalentă cu o taxă vamală dacă:

— se aplică unui produs fie în momentul importului, fie ulterior, și

— se aplică în mod specific unui produs importat dintr-o altă țară a UE și nu unui produs similar fabricat pe plan intern.

Acest lucru se datorează faptului că, prin modificarea prețului produsului dintr-o altă țară a UE, taxa ar avea același efect asupra liberei circulații a produselor ca o taxă vamală.

Interzicerea măsurilor cu efect echivalent celui al restricțiilor cantitative

1974: *Procureur du Roi/Benoît și Gustave Dassonville*

În hotărârea pronunțată în cauza Dassonville, Curtea de Justiție a formulat opinia conform căreia orice reglementare comercială a statelor membre de natură să constituie, în mod direct sau indirect, efectiv sau potențial, un obstacol în calea comerțului intracomunitar trebuia considerată o măsură cu efect echivalent unor restricții cantitative și ar trebui, prin urmare, să fie interzisă.

1979: *Rewe-Zentral AG/Bundesmonopolverwaltung für Branntwein*

Raționamentul Curții a fost dezvoltat mai departe în hotărârea sa din așa-numita cauză „Cassis de Dijon”, care a stabilit principiul conform căruia orice produs fabricat și comercializat legal într-un stat membru, în conformitate cu normele sale echitabile și tradiționale, precum și cu procesele de fabricație specifice acelui stat, trebuie să fie autorizat pe piața oricărui alt stat membru, fără a fi supus unor interdicții sau restricții suplimentare prevăzute de legislația națională a acelui alt stat membru.

Acesta a fost raționamentul de bază care a stat la baza dezbaterii privind definirea principiului recunoașterii reciproce – și anume că, în cazul în care mărfurile îndeplinesc standardele juridice necesare într-o țară a UE, alte țări ale UE sunt, în general, obligate să accepte mărfurile respective. Drept urmare, chiar și în lipsa unor măsuri legale de armonizare la nivelul UE, statele membre sunt obligate să permită circulația și introducerea pe piețele lor a produselor fabricate și comercializate legal într-o altă țară a UE.

1993: *Hotărârea Keck*

Este important de remarcat faptul că interzicerea restricțiilor cantitative la import și a tuturor măsurilor cu efect echivalent este limitată de ceea ce a devenit cunoscută

sub denumirea de Hotărârea Keck. Această cauză privea revânzarea, în Franța, a unor produse în aceeași stare la prețuri inferioare prețului lor real de cumpărare. Deși revânzarea în pierdere era interzisă în Franța, apărarea susținea că acest lucru era incompatibil cu interdicția restricțiilor cantitative la import și cu toate măsurile cu efect echivalent, precum și cu principiile liberei circulații a persoanelor, a serviciilor, a capitalurilor și ale liberei concurențe pe piața comună. Instanța a constatat că probabil normele naționale care restricționează sau interzic anumite modalități de vânzare nu împiedică comerțul intracomunitar și, prin urmare, nu intră sub incidența acestei interdicții, cu condiția ca acestea să fie nediscriminatorii (adică să se aplice tuturor comercianților vizați care își desfășoară activitatea pe teritoriul național și atâta timp cât afectează în același mod, de drept și de fapt, comercializarea produselor naționale și a produselor provenite din alte țări ale UE).

Excepții de la interzicerea măsurilor cu efect echivalent celui al restricțiilor cantitative

Tratatul de la Roma prevedea excepții de la interzicerea măsurilor cu efect echivalent celui al restricțiilor cantitative. Aceste excepții sunt acum încorporate în Tratatul privind funcționarea UE și permit țărilor UE să impună restricții echivalente cu limitele cantitative din motive neeconomice, cum ar fi:

— moralitate publică,

— ordinea publică,

— securitatea.

Aceste excepții ar trebui interpretate în sens restrâns și nu pot conduce la discriminare arbitrară sau la bariere comerciale ascunse între țările UE. Acestea trebuie să servească în mod direct interesului public și să fie proporționale cu nivelul de protecție dorit.

Derogări de la interdicțiile sau constrângerile naționale

În hotărârea sa în cauza „Cassis de Dijon”, Curtea de Justiție a stabilit că un produs fabricat și comercializat legal într-o țară din UE ar trebui să fie eligibil pentru vânzare liberă în orice altă țară din UE, fără a face obiectul unor interdicții sau constrângeri suplimentare. Aceasta înseamnă că o țară din UE trebuie să acorde derogări de la interdicțiile sau constrângerile naționale privind anumite produse pentru a asigura vânzarea liberă a acestora, cu condiția ca mărfurile în cauză să îndeplinească cerințe obligatorii, cum ar fi:

— o supraveghere fiscală eficace,

— protecția sănătății publice,

— echitatea comercială și

— protecția consumatorilor.

Un exemplu în acest sens este vânzarea de maioneză în Belgia. În conformitate cu legislația belgiană, pentru ca un produs să fie etichetat și vândut ca „maioneză”, acesta trebuie să aibă un conținut de grăsime de cel puțin 70 % și să aibă gălbenuș de ou pur în proporție de 5 %. Cu toate acestea, în Belgia, aceste norme pot fi aplicate numai maionezei produse de producătorii belgieni; Belgia nu poate opri etichetarea și vânzarea unui produs ca „maioneză” dacă acesta este fabricat în altă parte a UE – chiar

dacă are un conținut mai scăzut de grăsimi sau ouă și, prin urmare, nu îndeplinește criteriile belgiene.

Țările UE au obligația de a informa Comisia Europeană cu privire la astfel de derogări de la normele lor naționale și au fost instituite proceduri de schimb de informații și un sistem de monitorizare pentru supravegherea unor astfel de măsuri. Aceste proceduri au fost actualizate și formalizate în Regulamentul privind recunoașterea reciprocă, care a intrat în vigoare la 19 aprilie 2020. Acest regulament definește drepturile și obligațiile legate de principiul recunoașterii reciproce pentru autoritățile competente și pentru întreprinderi atunci când vând bunuri în altă țară din UE. Acesta prezintă modul de aplicare a recunoașterii reciproce în cazuri individuale, inclusiv printr-o „declarație de recunoaștere reciprocă" voluntară. Regulamentul urmărește să încurajeze cooperarea administrativă pentru a îmbunătăți aplicarea principiului recunoașterii reciproce, de exemplu prin intermediul platformei online a UE pentru schimbul de informații și a Sistemului de informare și comunicare pentru supravegherea pieței.

B. Armonizarea legislațiilor naționale

Pentru a realiza libera circulație a mărfurilor, țările UE au trebuit să își armonizeze legislația, adaptând-o pentru a facilita conformitatea și asigurarea respectării legislației dincolo de frontierele naționale. În iunie 1985, Comisia Europeană a publicat un program de acțiune menit să elimine, în termen de șapte ani, toate barierele fizice, tehnice și fiscale din calea liberei circulații în cadrul UE. Cartea albă a Comisiei Europene din iunie 1985 privind finalizarea pieței interne a introdus, în același timp, o „nouă abordare" pentru a evita armonizarea detaliată, punând accentul pe recunoașterea reciprocă a reglementărilor naționale.

În cadrul acestei abordări, armonizarea se limitează la cerințele esențiale și are loc atunci când normele naționale nu sunt echivalente și împiedică comerțul. Această metodă urmărește să asigure libera circulație a mărfurilor prin armonizarea tehnică a unor sectoare întregi și prin menținerea unui nivel ridicat de protecție a interesului public, afectând domenii precum jucăriile, materialele de construcții, utilajele, aparatele cu gaz și echipamentele de telecomunicații.

Actul Unic European din 1987 a stabilit cadrul juridic pentru finalizarea pieței interne, termenul pentru eliminarea tuturor barierelor fizice, tehnice și fiscale din calea liberei circulații fiind stabilit la 31 decembrie 1992. De asemenea, a extins utilizarea votului cu majoritate calificată de către Consiliu, reducând astfel numărul de domenii care necesită unanimitate. Această regulă se aplica directivelor privind piața internă, adică o legislație în acest domeniu putea fi adoptată dacă cel puțin 55 % dintre statele membre ale Uniunii, reprezentând cel puțin 65 % din populația totală a Uniunii, votau în favoarea propunerii, fără a mai fi necesar votul tuturor statelor membre.

Între 1985 și 1992, au fost adoptate 282 de legi în întreaga UE pentru a elimina astfel de bariere, iar la 1 ianuarie 1993 a fost instituită piața unică.

Procesul de armonizare a făcut posibilă eliminarea obstacolelor din calea liberei circulații a mărfurilor în întreaga UE – de exemplu, făcând ca dispozițiile naționale să nu fie aplicabile în cazul mărfurilor fabricate în mod legal în altă țară din UE. Această armonizare a stabilit, de asemenea, norme comune menite să garanteze libera

circulație a mărfurilor și a produselor, precum și respectarea altor obiective ale UE, cum ar fi protecția mediului, protecția consumatorilor și sprijinirea concurenței pe piață.

REALIZAREA PIEȚEI UNICE

De la înființarea sa în 1993, piața unică a garantat libera circulație a mărfurilor, a serviciilor, a persoanelor și a capitalurilor în întreaga UE. Aceasta include cele 27 de țări ale UE și Norvegia, Islanda și Liechtenstein, în timp ce Elveția are acces parțial, reglementat de acorduri bilaterale.

Cu toate acestea, există în continuare provocări în ceea ce privește fluxul de bunuri și servicii în cadrul pieței unice. Au fost luate măsuri semnificative pentru a le depăși și pentru a anticipa problemele viitoare, cum ar fi:

— adoptarea în 2008 a noului cadru legislativ, pentru a îmbunătăți supravegherea pieței și conformitatea produselor;

— instituirea, în 2020, a Grupului operativ pentru asigurarea respectării normelor privind piața unică, care să colaboreze cu țările UE și cu Comisia Europeană pentru a identifica cele mai semnificative și presante bariere din calea pieței unice și a acționa pentru eliminarea lor;

— adoptarea în 2024, în urma pandemiei de COVID-19, a Regulamentului privind situațiile de urgență și reziliența pieței interne, pentru a preveni viitoarele perturbări ale comerțului legate de criză.

În pofida acestor progrese, barierele persistente continuă să afecteze piața unică, având un impact negativ asupra comerțului și a investițiilor. Această problemă a fost evidențiată în raportul lui Enrico Letta din aprilie 2024 intitulat „Much more than a market" („Mult mai mult decât o piață") și în raportul lui Mario Draghi din septembrie 2024 intitulat „The future of European competitiveness" („Viitorul competitivității europene"). Aceste aspecte au fost abordate în Strategia Comisiei Europene privind piața unică din 2025, care identifică un set de obstacole, denumite „cele zece bariere dăunătoare", în calea valorificării potențialului pieței unice. Printre aceste bariere, pe care strategia își propune să le elimine, se numără normele excesiv de complexe ale UE, dificultățile de înființare și funcționare a întreprinderilor, procedurile îndelungate și complexe de recunoaștere a calificărilor profesionale în țările UE și normele fragmentate privind ambalarea, etichetarea și deșeurile.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

În general, atunci când Comisia Europeană propune modificări ale legislației, Parlamentul European și Consiliul UE trebuie să aprobe modificările respective, înainte ca acestea să poată intra în vigoare. Acest proces, în cursul căruia Parlamentul European și Consiliul UE pot, pe picior de egalitate, să propună modificări la propunerea Comisiei Europene, este cunoscut sub denumirea de „procedură legislativă ordinară". Prin urmare, Parlamentul European a fost parte integrantă în definirea normelor care determină dezvoltarea pieței interne și libera circulație a mărfurilor.

A. Armonizarea și siguranța produselor

Parlamentul European a fost un susținător ferm al finalizării pieței interne. Acesta a subliniat „noua abordare” a armonizării legislației naționale, prezentată în Cartea albă a Comisiei Europene din 1985, pentru a facilita libera circulație a mărfurilor și a jucat un rol semnificativ în elaborarea directivelor de armonizare, care au condus la instituirea pieței unice în 1993.

De asemenea, a fost profund implicat în elaborarea noului cadru legislativ. Acesta este un pachet de măsuri, adoptat în 2008, care viza îmbunătățirea pieței interne a mărfurilor. Acesta a consolidat normele privind supravegherea pieței, care garantează că produsele nealimentare de pe piața UE nu pun în pericol consumatorii și lucrătorii, și a îmbunătățit calitatea evaluărilor pentru a se asigura că produsele respectă standardele UE. Prioritățile Parlamentului European în această privință au fost:

— să se asigure că toți operatorii de pe piață sunt responsabili pentru conformitatea și siguranța produselor;

— să mărească vizibilitatea și înțelegerea în rândul consumatorilor a mărcii CE (*Conformité Européene*), care indică faptul că un produs îndeplinește cerințele prevăzute în normele UE privind produsele.

Parlamentul European a fost, de asemenea, implicat în alinierea altor nouă directive la acest cadru, care reglementează o varietate de produse, inclusiv ascensoarele, articolele pirotehnice și explozivii.

Între 2009 și 2011, Comisia Europeană a început să lucreze la o propunere de revizuire a Directivei din 2001 privind siguranța generală a produselor. Normele și obligațiile fragmentate și suprapuse au creat confuzie în rândul operatorilor economici și al autorităților naționale, iar această revizuire și-a propus să raționalizeze și să simplifice procesele implicate. În martie 2011, Parlamentul European a emis o rezoluție referitoare la această propunere de revizuire, în care a solicitat crearea unui sistem unificat de supraveghere a pieței pentru toate produsele. Acest lucru a condus la pachetul din 2013 privind siguranța produselor și supravegherea pieței, compus din două regulamente, care au vizat îmbunătățirea siguranței produselor pentru consumatori și funcționarea pieței interne prin supravegherea eficace a pieței.

În aprilie 2019, Parlamentul European a adoptat un regulament pentru a îmbunătăți supravegherea pieței și conformitatea produselor. În 2021, Comisia Europeană a publicat o nouă propunere pentru a consolida siguranța produselor de consum nealimentare. Normele actualizate menite să garanteze standarde ridicate de siguranță pentru toate produsele vândute în UE, atât online, cât și offline, au fost aprobate oficial de Parlamentul European în martie 2023, ceea ce a dus la adoptarea în mai 2023 a Regulamentului privind siguranța generală a produselor.

B. Standardizare

Standardizarea joacă un rol central în funcționarea adecvată a pieței interne. Standardele armonizate la nivelul UE contribuie la asigurarea liberei circulații a mărfurilor pe piața internă, permit întreprinderilor din UE să devină mai competitive și protejează sănătatea și siguranța consumatorilor și mediul.

La 2 februarie 2022, Comisia Europeană a introdus o strategie de standardizare pentru a promova o piață unică rezilientă, verde și digitală, propunând modificări ale Regulamentului privind standardizarea din 2012. Acest lucru a condus la adoptarea, în decembrie 2022, a unui regulament de actualizare a cadrului juridic al UE în ceea ce privește standardele UE. La 23 ianuarie 2023, Comisia pentru piața internă și protecția consumatorilor a Parlamentului European a organizat o audiere pentru a discuta despre direcțiile istorice și viitoare ale politicii de standardizare, cu contribuții din partea Comisiei Europene și a diferitelor părți interesate.

Pe baza noii strategii de standardizare, Comisia Europeană a publicat, la 30 martie 2022, o propunere de armonizare a comercializării produselor pentru construcții. Parlamentul European a negociat cu Consiliul pe această temă, ceea ce a condus la adoptarea, la 27 noiembrie 2024, a unui regulament de stabilire a unor norme armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții. Aceste noi norme armonizate:

— aliniază dispozițiile pentru operatorii economici din sectorul construcțiilor la noul cadru legislativ și la reglementările privind supravegherea pieței și proiectarea ecologică;

— instituie un sistem de pașapoarte digitale ale produselor pentru construcții;

— se aplică, de asemenea, produselor utilizate și refabricate prin specificații tehnice specifice.

C. Aplicații în domeniul sănătății și al situațiilor de urgență

Parlamentul European și-a concentrat eforturile și asupra regulamentelor referitoare la instalațiile pe cablu, aparatele consumatoare de gaz, dispozitivele medicale și echipamentele individuale de protecție.

De asemenea, Parlamentul a votat în favoarea Regulamentului eCall, care stabilește cerințele de reglementare, tehnice și de siguranță ale sistemului „eCall” – un sistem încorporat la bordul vehiculului care, în toate țările UE, alertează automat cel mai apropiat centru de intervenție în caz de urgență în eventualitatea unui accident grav, transmițând locul, ora accidentului, numărul de identificare al vehiculului și direcția de deplasare. Acest regulament a impus obligativitatea instalării sistemului eCall pe orice model nou de autoturism sau de vehicul utilitar ușor omologat pentru a fi fabricat după 31 martie 2018.

În plus, în 2019, ca parte a pachetului privind economia circulară, Parlamentul European a adoptat acte legislative pentru a armoniza normele pieței interne pentru îngrășăminte, inclusiv pentru îngrășămintele fabricate din materiale reciclate sau organice, și stabilește norme pentru produsele fertilizante UE care poartă marcajul CE, inclusiv restricții privind contaminanții și microorganismele care cauzează boli.

D. Pandemia de COVID-19

Declanșarea în Europa a pandemiei de COVID-19, care a avut loc la începutul anului 2020, a reprezentat o provocare pentru piața internă. Contagiunea virusului a necesitat restricții privind circulația persoanelor în interiorul UE, iar frontierele naționale au devenit mai rigide în această privință. În aprilie 2020, Parlamentul European a adoptat o rezoluție referitoare la combaterea pandemiei și a consecințelor sale, în care a subliniat

necesitatea critică de a menține frontierele interne ale UE deschise pentru mărfuri, subliniind rolul pieței unice în prosperitatea colectivă a UE și ca răspuns esențial la criză. Această abordare bazată pe colaborare a fost esențială pentru a permite bunurilor indispensabile, inclusiv materialelor și echipamentelor medicale, să circule în întreaga UE, atenuând impactul restricțiilor la frontieră impuse de state.

Un studiu al Parlamentului European din februarie 2021 a examinat efectul pandemiei asupra liberei circulații a mărfurilor și a protecției consumatorilor, sugerând măsuri suplimentare de consolidare a rezilienței pieței interne a UE în fața crizelor viitoare.

E. Armonizarea vamală

Parlamentul European a avut un rol esențial în armonizarea procedurilor vamale în UE, culminând cu instituirea, printr-un regulament din 2022, a așa-numitului „mediul aferent ghișeului unic al UE pentru vămi". Acesta este un **set de servicii electronice** care permite schimbul de informații între sistemele electronice ale autorităților vamale, ale Comisiei Europene, ale autorităților naționale din țările UE și ale operatorilor economici.

Regulamentul care a instituit acest sistem se aplică din decembrie 2022, cu excepția unor norme, care se vor aplica din decembrie 2031. De asemenea, acesta:

— stabilește norme pentru îmbunătățirea cooperării administrative digitale și a schimbului de informații între administrațiile vamale și alte autorități guvernamentale responsabile cu aplicarea „formalităților nevamale" – norme prevăzute în legislația UE, alta decât legislația vamală – la frontiera UE, în diferite domenii de responsabilitate a UE, cum ar fi sănătatea și siguranța, protecția mediului, pescuitul, agricultura și supravegherea pieței;

— instituie un sistem centralizat, cunoscut sub denumirea de „Sistemul de schimb de certificate în cadrul ghișeului unic al UE pentru vămi", pentru a îmbunătăți partajarea și prelucrarea datelor transmise de operatorii economici autorităților vamale, Comisiei Europene și autorităților naționale din țările UE, asigurându-se că aceste autorități primesc datele în timp real;

— solicită țărilor UE să instituie și să opereze un set de sisteme și servicii, cunoscute sub denumirea de „medii naționale aferente ghișeului unic pentru vămi", pentru a permite schimbul de informații între sistemele electronice ale autorităților lor vamale, ale autorităților naționale, ale Comisiei Europene și ale operatorilor economici.

Următoarea etapă, care va începe în 2031, va introduce un sistem de schimb de date între întreprinderi și administrațiile publice pentru a simplifica procedurile de vămuire pentru întreprinderile implicate în importul sau exportul de bunuri. Scopul este de a reduce în mod semnificativ obstacolele actuale din calea comerțului.

În decembrie 2022, un studiu al Parlamentului European a analizat procedurile de autorizare vamală divergente ale țărilor UE pentru produsele care intră în UE. Studiul a constatat că aceste proceduri divergente au condus la bariere în calea comerțului și la denaturări ale pieței interne, iar una dintre soluțiile propuse a fost crearea unei agenții vamale europene.

În plus, în mai 2023, Comisia Europeană a propus o revizuire a legislației vamale a UE, însoțită de o comunicare intitulată „Reforma vamală: trecerea uniunii vamale la o etapă superioară”, în care s-a prezentat o abordare amplă de modernizare a cadrului vamal al UE. O caracteristică semnificativă a modernizării propunerii este instituirea unei platforme de date vamale a UE, gestionată de o autoritate vamală a UE nou introdusă. Această platformă va colecta, prelucra, conecta și stoca toate datele relevante, facilitând astfel:

— o mai bună detectare a fraudelor și a neconformităților;

— schimbul de date între UE și țările terțe;

— cooperarea dintre autoritățile vamale din diferite țări ale UE.

În martie 2024, Parlamentul European și-a adoptat poziția privind propunerea, prin care saluta viitoarea înființare a Autorității vamale a UE și a Platformei de date vamale a UE. La 26 martie 2026, Consiliul și Parlamentul European au ajuns la un acord politic de referință cu privire la această revizuire semnificativă a legislației vamale a UE începând din 1968, modificând Codul vamal al Uniunii și introducând un nou cadru vamal bazat pe date, o platformă de date vamale centralizată, un nou statut de comerciant „încredere și control” („Trust and Check”) și măsuri privind coletele cu valoare scăzută.

Prezenta fișă descriptivă este realizată de Departamentul tematic pentru economie și creștere al Parlamentului European. Pentru informații suplimentare pe acest subiect, vă rugăm să consultați site-ul Comisiei pentru piața internă și protecția consumatorilor a Parlamentului European.

Barbara MARTINELLO
04/2026